
CONSIDERAȚII PRIVIND POLITICILE MUZEALE ÎN CADRUL COMPLEXULUI ORHEIUL VECHI ȘI PERSPECTIVE DE VIITOR

Gheorghe Postică
Iulia Postică

Complexul „Orheiul Vechi” activează în calitate de instituție cultural-muzeală începând cu anul 1968. Pe parcursul celor mai bine de patru decenii de existență, această instituție a parcurs mai multe etape marcate de diverse restructurări, cu crearea mai multor forme de organizare.

La nivel administrativ, Complexul „Orheiul Vechi” a fost și continuă să fie subordonat Ministerului Culturii al Republicii Moldova, la inițiativa căruia, de altfel, a fost creat în anul 1968, ministerul fiind organul de stat central care a promovat timp de decenii politicile culturale și muzeale corespunzătoare în privința complexului.

Din momentul creării sale¹ și până în anul 2009, Complexul Orheiul Vechi a fost restructurat de șapte ori: în anii 1974², 1975, 1985³, 1987⁴, 1991⁵, 1996, 2009 (MO 2009a, 30-49). În această perioadă complexul a cunoscut oficial trei forme de organizare: rezervație de stat, complex muzeal, rezervație cultural-naturală. Totuși, în diverse documente, în mod neoficial, instituția dată mai este menționată și sub denumirile de complex istorico-arheologic și muzeu-rezervație. Ca urmare a restructurărilor, Complexul Orheiul Vechi a purtat mai multe denumiri:

1. *Rezervația de Stat Orheiul Vechi / Rezervația istorico-arheologică și naturală (1968-1974)*

¹ Arhiva MNEIN. Hotărârea Guvernului RSSM nr. 77 din 15 martie 1968 „Об объявлении «Старого Орхей» Государственным Заповедником и организации на его территории туристско-музейного комплекса”; Ordinul Ministerului Culturii nr. 42 din 14 februarie 1969.

² Arhiva MNEIN. Ordinul Ministerului Culturii nr. 293-a din 3 iunie 1974.

³ Arhiva MNEIN. Ordinul Ministerului Culturii nr. 131-k din 08.08.1985 și Ordinul nr. 327 din 03.09.1985.

⁴ Arhiva MNEIN. Ordinul Ministerului Culturii, nr. 164 din 28.05.1987 „Despre transferarea, cu drept de filială, a complexului „Orheiul Vechi” în componența Muzeului de Istorie al RSS Moldovenești”.

⁵ Arhiva MNEIN. Ordinul Ministerului Culturii, nr. 210 din 17.10.1991 „Despre reorganizarea Complexului „Orheiul Vechi” – filială a Muzeului de Istorie a Moldovei în Complexul Muzeal „Orașul medieval Orhei” – Întreprindere Mică Autogestionară”.

2. *Complexul istorico-arheologic Orheiul Vechi (1974-1975)*
3. *Complexul Muzeal Orheiul Vechi/ Rezervația de stat Orheiul Vechi (1975-1985)*
4. *Complexul Muzeal Orheiul Vechi cu filiala Conacul Ivancea (1985-1987)*
5. *Complexul Muzeal Orheiul Vechi (1987-1991)*
6. *Complexul Muzeal Orașul medieval Orhei – Întreprindere Mică Autogestionară (1991-1996)*
7. *Complexul Muzeal Orașul medieval Orhei (1996-2005)*
8. *Complexul Muzeal Orheiul Vechi (2005-2009)*
9. *Rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi (din 2009)*

Complexul Orheiul Vechi a fost pe parcursul întregii sale existențe instituție bugetară, însă pentru o perioadă scurtă, între 1991-1995, a încercat să practice autogestiunea, fără mare succes însă. Complexul a constituit în patru rânduri filială a altor instituții (în total 12 ani) și în două rânduri – instituție independentă (în total 28 ani): filială a Muzeului de Istorie și Studiere a Ținutului Natal din or. Orhei (1969-1974), filială a Muzeului de Stat de Istorie și Studiere a Ținutului Natal cu sediul central în or. Chișinău (1974-1975), instituție independentă cu sediul în s. Butuceni (1975-1985), instituție afiliată cu Complexul „Conacul Ivancea” cu sediul în s. Ivancea (1985-1987), filială a Muzeului de Stat de Istorie a Moldovei cu sediul central în or. Chișinău (1987-1991), instituție independentă cu sediul s. Butuceni (1991-2009).

Sarcina de elaborare a politicilor cultural-muzeale referitoare la Orheiul Vechi a revenit întotdeauna Ministerului Culturii al RSSM urmând să fie aprobate de forurile superioare ale administrației publice de stat, de către Guvern și Parlament. Totuși nu s-a reușit nici până în prezent să se elaboreze o concepție definită până la capăt în privința Orheiului Vechi, politicile cultural-muzeale deru-

lându-se cu puțină consecvență, uneori chiar în ritmuri haotice. Iar faptul că la Orheiul Vechi, cu anumite excepții, n-au existat specialiști de profil în domeniul muzeografiei, conservării și managementului patrimoniului cultural n-a făcut decât să ducă la stagnarea complexului, la deteriorarea obiectivelor de patrimoniu cultural și la întârzierea aplicării în practică a măsurilor de conservare necesare.

Politicile muzeale ale statului în spațiul Orheiului Vechi au variat de la an la an, fiind marcate atât de atitudini de implicare activă și cointerese, cât și de atitudini caracterizate de o pasivitate totală, chiar neglijență față de complex și patrimoniul cuprins de acesta, dar și lipsă de implicare elementară în promovarea practică a conceptelor propuse anterior sau dezvoltarea lor.

În ansamblu, politicile cultural-muzeale vizând Orheiul Vechi au fost determinate, în primul rând, de actele normative și legislative adoptate de către instituțiile Guvernului și Parlamentului, deopotrivă cu deciziile ministerelor de resort responsabile de gestionarea patrimoniului cultural și natural din spațiul respectiv. În cei 41 ani de la crearea Complexului Orheiul Vechi, au fost adoptate 10 acte normative și legislative, inclusiv șase hotărâri de Guvern (1968⁶, 1969⁷, 1991 (MO 1991, 55), 2001 (MO 2001, 40-41), 2003 (MO 2003, 56), 2009 (MO 2009a, 30-49), o ordonanță de Guvern (1968)⁸, o hotărâre de Parlament (1991) și două Legi (1998 (MO 1998, 3-53), 2008 (MO 2009b, 9-11)). La aceste documentele oficiale se adaugă și o serie întregă de decizii ale adoptate către Colegiul Ministerului Culturii.

Prin aceste acte normative și legislative s-a creat un cadru legal de ocrotire a complexului de la Orheiul Vechi, cadru care a determinat ulterior concepțiile și politicile de conservare, muzeificare și valorificare a patrimoniului cultural și natural din arealul luat sub protecție de stat.

⁶ Arhiva MNEIN. Hotărârea Guvernului RSSM nr. 77 din 15 martie 1968 „Об объявлении «Старого Орхей» Государственным Заповедником и организации на его территории туристско-музейного комплекса».

⁷ Arhiva MNEIN. Постановление Совета Министров № 503 от 31 декабря 1969 „Об утверждении Схемы функционального зонирования Государственного Заповедника „Старый Орхей” и мероприятий по археологическому исследованию, реставрации, застройке и благоустройству его территории”.

⁸ Arhiva MNEIN. Распоряжение Совета Министров 839-р от 24 декабря 1968.

Actele normative și legislative referitoare la complexul Orheiul Vechi pot fi clasificate în cinci grupe:

1. Acte ce țin de *conceptul Rezervației de Stat „Orheiul Vechi” și al complexului turistic-muzeal*, formarea și statornicirea instituției respective (15.03.1968; 24.12.1968 și 31.12.1969).
2. Acte ce țin de *conceptul Complexului muzeal „Orașul medieval Orheiul Vechi”*, de promovare a *Programului de Stat „Orașul medieval Orhei”* (30.01.1991; 11.09.1991).
3. Acte ce țin de *conceptul Ariilor naturale protejate de Stat*, de formarea *Rezervației Peisagistice Trebujeni* (1998).
4. Acte ce țin de *politicile de conservare a patrimoniului cultural*, de salvagardare a *monumentelor istorico-culturale din cadrul Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei”* (2001, 2003).
5. Acte ce țin de *conceptul de Rezervație cultural-naturală*, de modernizare a complexului, aducerea lui la standardele UNESCO prin crearea *„Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi”* (2008, 2009).

Actele normative din primul grup cuprind trei documente guvernamentale, prin care, pentru prima dată, s-a lansat politica cultural-muzeală având ca țintă complexul de monumente din zona Orheiului Vechi și prin care s-au creat condițiile legale necesare pentru conservarea, cercetarea și valorificarea peisajului natural și cultural din zonă.

Prin aceste documente în zona Orheiului Vechi:

- a fost constituită prima instituție cultural-științifică specializată – Rezervația de Stat Orheiul Vechi;
- a fost creat complexul turistic-muzeal Orheiul Vechi;
- au fost instituite și aprobate hotarele Rezervației și zona ei de protecție;
- a fost elaborat un plan privind crearea infrastructurii Rezervației și valorificarea zonei Orheiului Vechi în scopuri științifice, culturale și turistice;
- a fost elaborată și aprobată schema zonării funcționale a teritoriului Rezervației;
- au fost elaborate și aprobate măsurile privind cercetarea arheologică, restaurarea complexe-

lor de arhitectură, construcția și amenajarea teritoriului din zona Rezervației;

- au fost stabilite restricții privind construcțiile noi și reconstrucția caselor vechi în scopul protejării arhitecturii vernaculare.

În baza actelor cuprinse în prima grupă au fost elaborate și realizate:

- Regulamentul Rezervației istorico-arheologice Orheiul Vechi (Ministerul Culturii);
- Proiectul de amenajare a teritoriului (1971, Moldghiproselectro);
- Documentația de restaurare: Clopotnița, Schitul Peștera, Carvan Serai I, II, Biserica medievală (1972, Combinatul de restaurare);
- Conservarea-restaurarea zidului citadelei medievale (1973-1974);
- Conservarea fundației Bisericii medievale (1975-1976);
- Restaurarea Bisericii de zid, amenajare gard din fontă, construcția anexei (1976-1977, 1979, 1980);
- Proiect de conservare Caravan Serai 2 (1977);
- Lucrări de conservare Caravan Serai 2 (1978, 1983);
- Conservare Biserica din Peșteră și Clopotnița (1977-1978, 1980);
- Instituirea zonei de protecție a Rezervației (1979);
- Proiect de conservare a Băii nr. 2 (1982);
- Proiectul planului general al complexului Orheiul Vechi (1982, Moldghiprograjdinselstroi);
- Construcția căilor de acces și a podurilor peste Răut la Trebujeni și Butuceni (1980-1982)⁹.

În anul 1985, în legătură cu eșecul administrației, complexul muzeal Orheiul Vechi a fost comasat cu Muzeul-conac Ivancea, pentru ca doar peste doi ani, în 1987, să fie transformat în filială a Muzeului Național de Istorie a Moldovei.

Actele normative din al doilea grup cuprind două documente – o decizie de Parlament și alta de Guvern, care, după o perioadă de incertitudini și probleme, institua la Orheiul Vechi Programul de Stat „Orașul medieval Orhei”, cu scopul de cercetare și punere în valoare cultural-turistică a monumentelor istorico-arheologice și de arhitectură

de la Orheiul Vechi și lansa conceptul de „Ansamblu cultural-turistic „Orașul medieval Orhei”.

În baza acestor două acte:

- a fost formulat (Ordinul MC nr. 210 din 17.10.1991) conceptul de „Complex muzeal Orașul medieval Orhei”, care a substituit, fără a înlătura *de iure* conceptul de „Rezervație de Stat Orheiul Vechi”, aceasta din urmă păstrându-și *de facto* puterea legală (cu toate că la aceasta nu s-a mai apelat !?) până la promulgarea legii din 2008;
- a fost reorganizat „Complexul Orheiul Vechi” din filială, în instituție de sine stătătoare – Complexul Muzeal Orașul medieval Orhei;
- a fost instituită o nouă formă de organizare administrativă – „Complexul Muzeal Orașul medieval Orhei – Întreprindere Mică Autogestionară”;
- au fost demarate o serie de proiecte: *de cercetare științifică* (cercetarea monumentelor de arhitectură populară și etnografie, cercetarea arheologică a Palatului Pârcălabului, cercetarea arheologică a cetății Butuceni, cercetarea arheologică a traseului Brănești-Trebujeni din promontoriul Peștera); *sistematizare a arhitecturii vernaculare*; *amenajare construcții noi* (proiect hotel 100 locuri; proiect clădire administrativă cu săli de expoziții); *plan general de cercetare și punere în valoare a complexului muzeal Orașul medieval Orhei etc.*

Programul de Stat „Orașul Medieval Orhei”, prevăzut pentru anii 1991-1999, nu a fost realizat decât parțial, fiind abandonat ca urmare a războiului de pe Nistru din anul 1992.

Al treilea grup de acte este reprezentat de Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538-XIII din 25.02.1998 care:

- a lansat politica de conservare a mediului natural din zona Orheiului Vechi;
- a condus la crearea în zona Orheiului Vechi, pe o suprafață de 450,4 ha, a Rezervației Peisagistice Trebujeni.

Al patrulea grup de acte este reprezentat prin două hotărâri de Guvern, prin care:

- s-a lansat un Program de acțiuni prioritare privind salvagardarea monumentelor istorico-culturale din Complexul Muzeal „Orașul medieval Orhei”;

⁹ Informația este luată din fosta arhivă a Ministerului Culturii și Turismului al Republicii Moldova, transmisă în anul 2005 în gestiunea Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, care în prezent se află în proces de inventariere.

- s-a declanșat procedura de delimitare din nou a terenurilor care cuprind monumente istorico-culturale din zona Complexului muzeal „Orașul medieval Orhei”;
- s-au prevăzut alocări financiare pentru răs-cumpărarea terenurilor cu vestigii arheologice din spațiul privatizat, pentru instituirea postu-rilor de poliție în zona Orheiului Vechi, pentru lucrări de proiectare, conservare, restaurare a schiturilor rupestre „Peștera” și „Bosie”, a Bi-sericii „Nașterea Maicii Domnului” și a Sălii de expoziție a Complexului Muzeal;
- s-a fost aprobat suprafața terenurilor publice (123,78 ha) atribuite în folosința Complexului Muzeal Orheiul Vechi;

Al cincilea grup de acte este reprezentat prin Le-gea nr. 251-XVI din 4.12.2008 și Hotărârea de Guvern nr. 228 din 23.03.2009 prin care:

- s-a lansat o nouă politică culturală în zona Orheiului Vechi în corespundere cu principiile UNESCO, prin promovarea conceptului de „Rezervație cultural-naturală”;
- s-a creat „Rezervația cultural-naturală Orheiul Vechi” printr-o procedură de transformare și care cuprinde fostul Complex Muzeal Orheiul Vechi, Rezervația Peisagistică Trebujeni, un spațiu de 3924,60 ha din comuna Trebujeni (satele Trebujeni, Butuceni și Morovaia) și unele spații adiacente din cadrul comunelor/satelor vecine: Ivancea (satele Furceni, Bră-nești) – 381,57 ha, Susleni – 8,06 ha, Mașcăuți – 647,17 ha și Molovata – 17,59 ha;
- s-a aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”;
- s-a aprobat Planul hotarelor și al Zonei de pro-tecție ale Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”;
- s-a aprobat suprafața Rezervației (4978,99 hectare) și a Zonei de protecție (6085,57 hec-tare), în total – 11064,57 hectare;
- s-a aprobat catalogul coordonatelor punctelor de hotar ale Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi” și ale Zonei de protecție a Reserva-ției;
- s-a declanșat procedura de elaborare a docu-mentelor de bază ale Rezervației cultural-na-turale: „Strategia de dezvoltare a Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi”, „Planul de management și Strategia privind valorifica-

rea turistică a Rezervației”, „Planul de urba-nism și de amenajare a teritoriului Reserva-ției” și „Regulamentul de zonare funcțională internă cu regim diferențiat de protecție a componentelor Rezervației”¹⁰.

În activitatea organelor publice de stat de nivel legislativ și executiv putem observa o reținere, sau chiar târăgănare, în aplicarea în practică a actelor normative, fapt ce a cauzat nerealizarea politicilor muzeale trasate deja și nici nu s-au creat condiții favorabile pentru elaborarea și promovarea unor concepte și politici noi. Această situație a provo-cat o criză profundă în activitatea complexului Orheiul Vechi.

În acest sens este foarte grăitoare activitatea au-torităților de stat în contextul promovării politicii de înscriere a *Peisajului Cultural Orheiul Vechi* în Lista Patrimoniului Mondial a UNESCO.

După anul 1990, în Republica Moldova s-au pur-tat mai multe discuții privind promovarea com-plexului patrimonial de la Orheiul Vechi în Lista Patrimoniului Mondial, totuși această procedură a fost demarată abia în vara anului 2005. Iar către anul 2008 a fost elaborat *Dosarul Peisajul Cultu-ral Orheiul Vechi* de către un grup de experți și a demarat procedura de nominalizare pentru Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Totodată menționăm că autoritățile publice cen-trale, care, în mod firesc, ar fi trebuit să se afle în avangarda acestui proiect și să stabilească strate-gia, politica și programul de elaborare și de pro-movare a proiectului menționat, nu numai că au întârziat să facă acest lucru, rămânând în postură de expectativă, dar nici nu au formulat cel puțin un document de stat, prin care s-ar fi stipulat mo-dalitățile și pașii de promovare a sitului Orheiul Vechi în Lista Patrimoniului Mondial.

Această situație anormală are mai multe cauze, printre care lipsa unei continuități în domeniul managementului patrimoniului cultural la nivel național, lipsa unei strategii și unei concepții coe-rente în problema politicilor patrimoniului cultu-ral, perturbarea permanentă a activității Direcției Patrimoniu Cultural a Ministerului Culturii, res-ponsabilă nemijlocit de formularea și promovarea strategiilor și politicilor în domeniul patrimoni-

¹⁰ Dosar de nominalizare pentru înscriere în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO: *Peisajul Cultural Orheiul Vechi*, Chișinău, 2007 / Arhiva Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi.

lui cultural, precum și neînțelegerea în linii mari a acestei probleme de către actorii politici.

La nivel practic, aceste probleme au provocat absența de strategii și politici în domeniul protejării patrimoniului cultural la nivel general, Orheiul Vechi reprezentând doar un caz tipic în acest context.

Analiza de ansamblu a politicilor publice față de complexul Orheiul Vechi atestă lipsa unor acțiuni consecvente în promovarea strategiilor și obiectivelor propuse în diferite perioade. Crearea Rezervației în anul 1968 și politicile cultural-muzeografice ulterioare promovate de către instituțiile publice au dat rezultate destul de promițătoare până în anul 1983. Cu toate acestea, în activitatea complexului Orheiul Vechi se resimte o criză începând cu anul 1985, inițial în plan managerial, iar mai apoi și în planul politicilor cultural-muzeale, lucru datorat în bună parte unor acțiuni inconsecvente, sau chiar, defectuoase, promovate de către Ministerul Culturii de atunci.

Către anul 1991 situația în care se afla complexul Orheiul Vechi s-a complicat și mai mult datorită crizei sociale și economice care a pus stăpânire pe republică. Iată de ce, implicarea în acel an a Parlamentului și Guvernului în soluționarea impasului în care se afla complexul Orheiul Vechi, a reprezentat un suflu nou și a dat speranță, pe moment, procesului de restabilire a acestui complex patrimonial unic pentru republică. Programul de Stat „Orașul medieval Orhei” adoptată de Parlament și Guvern, deși detaliată în obiectivele sale care urmau a fi realizate timp de 9 ani, nu a reușit, cu regret, să pună în aplicare un mecanism de valorificare integrale a experienței internaționale din domeniu, nu a reușit să formuleze o strategie clară și să pună pe rol o politică durabilă în pri-

vința complexului respectiv. Totodată, timpul a demonstrat că acceptarea concepției de Complex muzeal „Orașul medieval Orhei” și renunțarea la ideea de „Rezervație istorico-culturală și naturală de Stat” nu s-a dovedit a fi cea mai reușită soluție și a fost abandonată în cele din urmă.

Criza profundă pe care o parcurgea societatea moldovenească și lipsa de resurse materiale și financiare asociată acesteia după anul 1992, dar și lipsa efectivă a unor politici cultural-muzeale coerente la nivel național a contribuit, într-un final, la o stagnare serioasă a complexului Orheiul Vechi.

Anul 2005 a marcat o etapă nouă în dezvoltarea complexului Orheiul Vechi, atunci când s-a declanșat proiectul de promovare a sitului în Lista Patrimoniului Mondial a UNESCO. Rezultatele investigațiilor științifice realizate cu ocazia elaborării *Dosarului Peisajul Cultural Orheiul Vechi*, dar și recomandările experților internaționali UNESCO au condus la redefinirea și crearea unei noi viziuni cu referire la Orheiul Vechi care trebuia să țină cont atât de elementele patrimoniale naturale, precum și de factorul antropic, și care trebuia să reflecte în mod organic formarea și dezvoltarea acestui spațiu din preistorie până în prezent. Această viziune se regăsește în crearea „Rezervației cultural-naturale Orheiul Vechi” la 4 decembrie 2008 prin Legea Parlamentului nr. 251-XVI și Hotărârea de Guvern nr. 223 din 23 martie 2009. Aceste documente oficiale au potențialul de a deschide noi perspective și oportunități pentru valorificarea științifică, culturală și economică a obiectivelor patrimoniale incluse în rezervație, deci să dea un curs nou politicilor muzeale față de Orheiul Vechi, care vor putea fi evaluate în timp.

Bibliografie

- MO 1991:** Hotărârea Sovietului Suprem al RSSM nr. 470-XII din 31.01.1991 „Cu privire la programele de stat ale Guvernului RSS Moldova „Orașul medieval Orhei” și Mănăstirea Căpriană”. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1991, nr. 3-4-5-6 (Chișinău 1991), 55.
- MO 1998:** Legea Parlamentului RM nr. 1538 din 25.02.1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 16.07.1998, nr. 66-68 (Chișinău 1998), 3-53.
- MO 2001:** Hotărârea Guvernului RM nr. 1378 din 10.12.2001 „Cu privire la acțiunile de salvagardare a monumentelor istorico-culturale din cadrul complexului muzeal „Orașul medieval Orheiul Vechi”. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20 decembrie 2001, nr. 155, 40-41.
- MO 2003:** Hotărârea Guvernului RM nr. 476 din 21 aprilie 2003 „Cu privire la atribuirea unor terenuri „Complexului Muzeal Orașul medieval Orhei”. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 25.04.2003, Nr. 77 (Chișinău 2003), 56.

MO 2009a: Hotărârea Guvernului RM nr. 228 din 23.03.2009 „Cu privire la constituirea Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 27 martie 2009, Nr. 62-64 (Chișinău, 2009), 30-49.

MO 2009b: Legea nr. 251-XVI din 4.12.2008 privind constituirea Rezervației cultural-naturale „Orheiul Vechi”. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13 ianuarie 2009, Nr. 1-2 (Chișinău 2009), 9-11.

Considerations regarding the museum policies within the complex Orheiul Vechi and future perspectives

Abstract

The general analysis of public policies aimed at the heritage complex Orheiul Vechi attests the absence of some consequent actions in the promotion of strategies and objectives proposed in various periods. The creation of the Reserve in 1968 and the subsequent cultural-museographic policies promoted by public institution demonstrated promising results until 1983. Nevertheless, in the activity of Orheiul Vechi complex is observed a crisis beginning with 1985, initially at the managerial level and later at the level of cultural-museum policies, situation largely due to some inconsistent actions, even deficient, promoted by the Ministry of Culture. The adoption of the concept of Museum complex „Orhei medieval town” in 1991 didn't prove to be the best solution. Therefore, following a series of investigations undertaken on occasion of elaborating the *Nomination File Orheiul Vechi Cultural Landscape* and with the consideration of UNESCO international experts' recommendations, was realized the need to redefine and create a new vision of Orheiul Vechi. The new vision had to consider both the elements of the natural and cultural heritage, and had to organically reflect the formation and development of this space from prehistory until present – that was the adoption in 2008 of the concept of „Cultural-natural reserve Orheiul Vechi”.

Вопросы относительно музейной политике комплекса Орхеюл Векъ и перспективы на будущее

Резюме

Всеобщий анализ общественных политик по отношению к комплексу Орхеюл Векъ свидетельствует о недостатке последовательных действиях в продвижении стратегий и объективов предложенных в разные периоды. Создание Заповедника в 1968 и последовательные культурно-музейные политики проведенные государственными властями дали довольно перспективные результаты до 1983. Несмотря на это, в деятельности комплекса Орхеюл Векъ застой начиная с 1985, сначала в административном плане а потом и в плане культурно-музейных политик, что являлось следствием в большей мере не последовательных действий, разрушительных даже, проведенных Министерством Культуры. Принятие концепции Музейного комплекса „Средневековый город Орхей” в 1991 оказалась не самым лучшим решением, поэтому в 2008 в результате научных исследований проведенных в связи с разработкой *Номинационного досье Культурный Ландшафт Орхеюл Векъ*, но и учитывая рекомендаций международных экспертов ЮНЕСКО было решено пересмотреть и создать новую концепцию комплекса Орхеюл Векъ которая должна учитывать элементы природного наследия а также антропогенный фактор, и которое должна была отражать органически становление и развитие этого пространства из предыстории до наших дней – этой концепцией стало „Культурно-природный заповедник Орхеюл Векъ”.

10.03.2010

Dr. hab. Gheorghe Postică, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, str. Vlaicu Pârcălab 52, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova, e-mail: gpostica@yahoo.com

Iulia Postică, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova, e-mail: iupostica@gmail.com